

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌میسری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۴۹۴۹-۱۲ صفحه ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شترت

سه‌شنبه ۲۴ مهر ۱۴۰۳ • ۱۱ ربیع‌الثانی ۱۴۴۶ • ۱۵ اکتبر ۲۰۲۴ • سال بیست‌ویکم • شماره ۴۹۴۹-۱۲ صفحه

اذان ظهرتهران ۱۱:۵۰ • اذان صبح فردا ۴:۴۸ • طلوع آفتاب ۶:۱۱

یادداشت

دیپلماسی سکوت صلح و آرامش

محموداشرفی

برای اولین بار در هشتم آبان ۱۳۸۶ واژه ترکیبی «دیپلماسی سکوت» را در یک مقاله کوتاه در روزنامه سرمایه به کار بردم و این واژه آرام‌آرام وارد فرهنگ سیاسی کشور شد. اما هیچ‌گاه مفهوم بنیادین این کنش سیاسی درک نشد. بسیاری مفهوم این رفتار را با بی‌کنشی یکی گرفتند. درحالی‌که این کنش سیاسی به معنای سکوت در بزنگاه‌هایی است که منافع ملی در خطر باشد. سکوت دیپلماتیک منطقی، دروازه آرامش و ورود به جهان پرهیز از خشونت است. در راستای یک دیپلماسی خردمندانه که در زمینه منافع ملی پیش می‌رود، در بسیاری از موارد سکوت سازنده است. از آنجا که دیپلماسی ناظر بر فرآیندهای جهانی است، دیپلماسی نمی‌تواند در برابر بی‌عدالتی‌های جهانی بی‌تفاوت بوده و برکنار از هم‌گرایی و همکاری‌های بشردوستانه باشد. مناسبات فراملی نیز در چنین فراگردی نباید به صورت منفعلانه باشد. آنچه دراین‌میان اهمیت دارد، سکوت و پرهیز از اظهارنظر‌های نسنجیده‌ای است که منافع ملی را به خطر می‌اندازد. همچنین دیپلماسی سکوت را نباید با کنش‌های سیاسی خشن و سکوت رموزانه کشورهای دارای فرهنگ سوسیالیستی یکی گرفت. دیپلماسی رفتاری سیاسی مبتنی بر گفتار است. در گستره دیپلماسی چیزی جز کلام ردوبدل نمی‌شود. در این عرصه پرتب‌وتاب پرگوئی‌های سیاسی مسئله‌ساز است. در این شرایط حساس کشور، صلح و آرامش رهاورد دیپلماسی خردمندانه خواهد بود. یک دیپلماسی که بنا پرهیز از شتاب‌زدگی و اظهارات نسنجیده، تنها منافع ملی را پیش‌رو دارد. پرهیز از پرگوئی سیاسی، همان دیپلماسی سکوت است. گاهی در افق پیش‌رو سازوکارهای سیاسی بسیار دور و جنگ نزدیک به نظر می‌رسد. اما برای رسیدن به توافقات سیاسی و دیپلماتیک راه‌های میان‌بر بسیاری وجود دارد. گذر از این مسیرها ظرفیت دیپلماتیک برای دستیابی به صلح و آرامش را افزایش می‌دهد. مسیر دیپلماسی گاهی سنخ‌لاخ و دشوار است. گاهی سکوت و اقدام خردمندانه سازنده‌تر است.

مهاجرخوانی

روان تلاشی شده زنان افغانستانی

زنان و دختران در افغانستان پس از تسلط طالبان در وضعیت دشوار روحی و روانی قرار گرفته‌اند. گزارش‌های متعددی در بیش از سه سال گذشته منتشر شده که نشان می‌دهد زنان و دختران به دنبال اعمال ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های گسترده طالبان، از تمام حقوق انسانی‌شان محروم شده‌اند. در جدیدترین مورد، کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل گزارش داده که با سلطه طالبان در افغانستان، فشارهای روحی و روانی در میان مردم، به‌ویژه زنان و دختران، تشدید شده است. به گفته این سازمان، از هر پنج نفر، یک نفر از مشکلات شدید روانی رنج می‌برد و «قانون امر به معروف و نهی از منکر» طالبان بر مشکلات روانی زنان افزوده است. از سوی دیگر، یوناما اعلام کرده که بیش از هزارو ۱۲۰ روز از محرومیت دختران از آموزش می‌گذرد و این اقدام طالبان نه‌تنها فرصت‌های میلیون‌ها دختر را گرفته، بلکه زمینه شکوفایی و بهبود افغانستان را نیز به عقب رانده است. کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد در گزارشی از افزایش فشارهای روحی در میان مردم افغانستان، به‌ویژه زنان و دختران، خیر داده است. در این گزارش آمده است: «براساس برنامه پاسخ‌گویی به نیازهای بشردوستانه افغانستان، در سال ۲۰۲۴، مشکلات روانی بیش از نیمی از افغان‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد و از هر پنج نفر، یک نفر از مشکلات شدید روانی رنج می‌برد.» طبق این گزارش، آمار بیماران روانی از اوایل سال تاکنون بین ۴۰ تا ۵۰ درصد افزایش یافته و احتمال افزایش این ارقام نیز وجود دارد.

برنامه‌های روز جهانی پرندگان مهاجر دو بار در سال و در دومین شنبه ماه می و اکتبر (مصادف با بیست‌ویکم مهرماه) برگزار می شود تا نیاز به حفاظت از پرندگان مهاجر و زیستگاه‌هایشان مورد توجه قرار گیرد.کشور ما ایران هم سال‌ها میزبان هزاران پرنده مهاجر است. عکس: عرفان سامان‌فر، ایرنا

برنامه‌های روز جهانی پرندگان مهاجر دو بار در سال و در دومین شنبه ماه می و اکتبر (مصادف با بیست‌ویکم مهرماه) برگزار می شود تا نیاز به حفاظت از پرندگان مهاجر و زیستگاه‌هایشان مورد توجه قرار گیرد.کشور ما ایران هم همه سال‌ها میزبان هزاران پرنده مهاجر است. عکس: عرفان سامان‌فر، ایرنا

درخواست مدیرمسئول «شرق» از رئیس قوه قضائیه

کمک کنید این دو خبرنگار به زندان بازگردند

هیچ کمکی به کسی نمی‌کنند جز اینکه اذهان جامعه و خبرنگاران را آشفته‌تر می‌کند، این در حالی است که دستگاه قضائی خود همواره با تشویش اذهان عمومی مبارزه کرده است». مدیرمسئول روزنامه «شرق» درخواست کرد: «از مقام محترم قضائی جناب حجت‌الاسلام‌والمسلمین غلامحسین محسنی‌ازهای تقاضا می‌کنم که این دو خبرنگار ورود و به عدم زندانی شدن دوباره آنها کمک کنند تا موضوع به خوبی ختم به خیر شود».
رحمانیان در پایان گفت:«ما هم آنچه از دستان شما بر بیاید، انجام می‌دهیم و از جنبه‌های مختلف پیگیری موضوع هستیم. به عبارتی تلاش می‌کنیم درخواستمان دیده و شنیده شود و امیدوارم دستگاه‌های مختلف هم کمک کنند تا این دو خبرنگار دوباره به زندان بازنگردند.»

طی دو روز گذشته وکلای نیلوفر حامدی و الهه محمدی در این باره اظهار نظر و اعلام کردند که مولاناشان مشمول بخش‌نامه عفو عمومی ۱۴۰۱ می‌شوند. «شهاب‌الدین میرلوحی» وکیل الهه محمدی– خبرنگار

یاد

خواننده‌ای که پیکرش را بخشید

امین‌الله رشیدی درگذشت

سما باایی

امین‌الله رشیدی هم رفت. دیگر تمام شد. دیگر کسی نمانده از آن هنرمندان رشیدِ طلایی. از آنان که پیچ رادیو را که می چرخاندی، صدای ساز و نوای‌شان بلند می‌شد و آدم به جهانی دیگر وارد می‌شد. حالا هرچه مانده، اصوات ناخوشایندی است به اسم موسیقی و دربع از آن همه نوای خوش. حق با «فروغ» است: «همیشه پیش از آنکه فکر کنی، اتفاق می‌افتد. باید برای روزنامه تسلیتی بفرستیم». تسلیتی برای خواننده‌ای بزرگ و برای مرگ موسیقی‌ای که آتانی چون او نمایندگی‌اش می‌کردند.

حالا دیگر نه او هست و نه نشانی از «موسی‌خان معروفی» که نت را نزدش آموخت و شد از اولین خوانندگانی که براساس قاعده‌های بین‌المللی می‌خواند. دیگر خیلی‌ها، حتی آتانی که دست‌ی از دور بر موسیقی دارند، علی‌محمد خادم‌مینیان را هم نمی‌شناسند. همان کسی که ارکستری را رهبری کرد که رشیدی برای اولین بار با آن در رادیو خواند. خوب است لااقل علی تجویدی (که رشیدی با او نیز همکاری داشته)، چند قطعه‌ای را برای خوانندگان زن ساخت که به واسطه آنان نامش یماند. رشیدی در زمان فعالیت در رادیو تهران حدود ۱۲۰ آهنگ ساخت. شعر برخی مانند «ترانه دریا» او خود سرود و بقیه را کسانی چون تورج نگهبان، بیژن ترقی، مهرداد اوستا، فریدون مشیری، نواب صفا و دیگران، سال‌ها پیش از آنکه «رشیدی» رخت از این دیار بپندد، شاعران و آهنگ‌سازان و نوازندگانی که با او همکاری داشتند، به جهان دیگر شدند. مرگ حق است؛ اما قرار بود که هنر، تاج سر آفرینش باشد و بهانه‌ای برای آنکه یاد آدمی را برای همیشه زنده نگاه دارد. حالا کمتر کسی به یاد آن هنرمندان می‌افتد و کمتر کسی را می‌شناسیم که از آدم‌های آن روزگار و آثارشان خاطره‌ای

برنامه‌های روز جهانی پرندگان مهاجر دو بار در سال و در دومین شنبه ماه می و اکتبر (مصادف با بیست‌ویکم مهرماه) برگزار می شود تا نیاز به حفاظت از پرندگان مهاجر و زیستگاه‌هایشان مورد توجه قرار گیرد.کشور ما ایران هم همه سال‌ها میزبان هزاران پرنده مهاجر است. عکس: عرفان سامان‌فر، ایرنا

نشانه‌خوانی

کسری ذخایر خون

تهدیددی جدی برای همه

پویانعمت‌اللهی

سازمان انتقال خون از مردم درخواست کرده که برای اهدای خون مراجعه کنند. روزانه حدود هزارو ۲۰۰ واحد خون در پایگاه‌های اهدای خون استان گرفته می‌شود؛ این در حالی است که هزارو ۵۰۰ واحد خون در مراکز درمانی توزیع می‌شود. دو هفته قبل میزان کسری حدود ۲۰۰ واحد بود که الان به ۳۰۰ واحد رسیده است. به عبارت دیگر، این سازمان مجبور است برای تأمین منابع خون عملاً یا از ذخایر خونی انبارها استفاده کند یا از سایر استان‌ها به تهران ارسال کند. از سوی دیگر پیامک‌های دعوت به اهدای خون نیز مرتب از سوی روابط عمومی این سازمان برای مخاطبان ارسال می‌شود که البته گویا چندان مؤثر نبوده است. با توجه به اهمیت موضوع و همچنین لزوم و ضرورت وجود ذخایر مناسب خونی برای موقعیت‌های پیش‌بینی‌نشده، ایجاب می‌کند همواره میزان مشخصی ذخیره در این سازمان موجود باشد. این منحصr به پایتخت نیست و هر منطقه از کشور می‌تواند به دلایل متفاوتی نیاز به ارسال خون و فرآورده‌های خونی پیدا کند. به طور متعارف این ذخایر

از خود مردم گرفته می‌شود. در سال‌های گذشته معمولاً خرابی‌ها یا موضوع کسری ذخایر خون منتشر نمی‌شد و احتمالاً تعادل مورد نظر برقرار بود. همه به یاد داریم که هرگاه به‌واسطه بلایای طبیعی نیاز به اهدای خون احساس می‌شد، مردم در پشت درهای این سازمان در صف می‌ایستادند تا خون خود را به هم‌وطنان اهدا کنند و بارها این سازمان به مردم اطلاع داده که ذخایر به حد مطلوب رسیده و نیازی به اهدای خون بیشتر وجود ندارد. اما اکنون پرسش اصلی این است که چرا در سال‌های اخیر این تعادل برهم خورده و مرتباً کسری رخ می‌دهد؟ چه اتفاقی افتاده که مردم برای اهدای خون مراجعه نمی‌کنند؟ شکی نیست که اگر خدای ناکرده حادثه یا بلای طبیعی دیگری در هرکجای کشور رخ دهد، مجدداً مردم در صف انتقال خون خواهند ایستاد. اما چرا باید حتماً چنین بلایایی اتفاق بیفتد تا مردم به کمک هم‌وطنان خود بیایند؟ چرا در موقعیت‌های متعارف کسی به فکر هم‌وطن خود نیست و حاضر نیست خون خود را اهدا کند؟ هر پرسشش به این سؤال بدون انجام یک مطالعه جامع می‌تواند گمراه‌کننده باشد. آیا این سازمان دست به یک مطالعه

جدی با حضور جامعه‌شناسان، پزشکان، انسان‌شناسان و روان‌شناسان زده است؟ اگر چنین است، بایستی علاوه‌بر انتشار عمومی آن، موضوع را از حیث دانش علوم انسانی به حیطه عام جامعه آورده و صادقانه با مردم درمیان بگذارد. بیم آن می‌رود که موضوع تماماً امری در حوزه علوم پزشکی به تصویر کشیده شده باشد. سازمان انتقال خون باید به طور جدی پای علوم پزشکی را از این مسئله کنار زده و آن را پدیدهای در ساحت علوم اجتماعی (علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، علوم ارتباطات، اقتصاد شهری و…) قلمداد کند. به عنوان نمونه، در گذشته در چند میدان شلوغ کشور کانکس‌های اهدای خون وجود داشت و هر متقاضی اهدا می‌توانست در یک تصمیم مقطعی وارد کانکس شود و خون اهدا کند. اما اکنون گویا فقط باید به نقاطی از شهر مراجعه کند که انجام آن متضمن هماهنگی‌هایی نظیر تنظیم وقت، بودجه، کرایه، حمل‌ونقل، ترافیک و نظایر آن است و ممکن است یکی از اینها جور درنیاید و تصمیم فرد را بلااثر کند. هر شخص بالغی می‌داند که بالاخره خودش یا عزیزانش چه‌بسا کارشان به بیمارستان بکشد و در آنجا نیاز به خون خواهند داشت. علاوه‌بر موضوعاتی مثل جراحی‌ها و آسیب‌های شدید که نیاز جدی به خون دارند، تعدادی از هم‌وطنان ما دچار نارسایی‌ها و بیماری‌های خاصی هستند که باید به طور مستمر فرآورده‌های خونی بسیار ویژه‌ای را دریافت کنند که محل تأمین آنها از همین اهدای خون مردم عادی است.

در گذشته افراد هنگام سلامتی خون خود را اهدا می‌کردند بلکه در مقطع احتیاج، این لطف آنها از سوی افراد دیگر جبران می‌شود. اما اکنون این فقدان حس همدردی را چگونه می‌توان توضیح داد؟ این همان مؤلفه‌ای است که باید در پژوهش‌های اجتماعی به آن پرداخت. چنانچه پژوهش فوق انجام شده است، سازمان انتقال خون به‌سرعت در کارگروه ویژه‌ای با متخصصان مورد اشاره به این قضیه رسیدگی کرده و هم‌زمان روابطعمومی این سازمان هم نتایج را به اطلاع مردم رسانده و از خود آنها کمک بخواهد. اگر هم چنین پژوهشی انجام نشده، هنوز هم دیر نیست و می‌توان اجرای آن را در دستور کار قرار داد.

میزان: بیشترین دلیل مراجعه کودکان به روان‌پزشک دو بیماری

بیش فعالی و اضطراب است. بیشتر کودکانی که به روان‌پزشک مراجعه می‌کنند یا دچار اختلال بیش‌فعالی و نقص توجه هستند یا اینکه اختلال‌های اضطرابی و خلقی دارند. طبق گفته‌های یک روان‌پزشک زمینه‌های ژنتیکی، مدرسه، محیط کار، جامعه و حتی رخداد‌های جهانی نیز می‌توانند در بروز این اختلال‌ها مؤثر باشند. تغذیه سالم، فعالیت‌های بدنی، حفظ روابط اجتماعی برای افزایش تاب‌آوری و همچنین حفظ سرگرمی‌های گذشته، از بروز اختلال‌های اعصاب و روان پیشگیری می‌کنند.

دو بیماری

۳ خط هوایی

اتحادیه اروپا سه شرکت هواپیمایی ایران یعنی ایران‌ایر، ماهان‌ایر و ساها را در فهرست تحریم‌های خود قرار داد. شورای اروپا همچنین سید حمزه قلندری، معاون وزیر دفاع ایران، مقامات عالی نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قرارگاه خاتم‌الانبیا و نیروی هوافضای سپاه پاسداران، به همراه مدیرعاملان شرکت هواپیماسازی ایران (هسا) و سازمان صنایع هوافضای ایران را هم در فهرست تحریم‌ها قرار داد. اتحادیه اروپا مدعی شد: «این تحریم‌ها هدفمند هستند و به دنبال بازآرندگی از سیاست‌ها و فعالیت‌های خاص ایران هستند. اتحادیه قصد ندارد به طور کلی ترافیک هوایی یا ارتباطات مردمی بین اتحادیه و ایران را مختل کند.»

۱.۶ میلیون درخواست

براساس داده‌های آماری ویژه‌ی شنگن، در سال ۲۰۲۳ کشورهای شگن ۱.۶ میلیون درخواست ویزا را ۱۵.۸ درصد از کل ویزاها را رد کردند که ملیت‌های آفریقای بیشترین سهم را داشته‌اند. به طور جزئی‌ی، کومور، گینه بیسائو، غنا، مالی، گینه و سنگال در فهرست کشورهایی بودند که بالاترین میزان رد را برای سال ۲۰۲۳ داشتند. پاکستانی‌ها، سوری‌ها و بنگلادشی‌ها نیز در این دسته قرار دارند. عوامل متعددی مانند نواقص در مدارک ارائه‌شده، تطابق نداشتن با معیارهای لازم و حتی شرایط اقتصادی و سیاسی کشورها می‌تواند به رد درخواست‌های ویزا منجر شود.